JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS

JÁN MAZÁK

15 päivänä syyskuuta 2009 [1]

I Johdanto

1. Nyt käsiteltävän ennakkoratkaisupyynnön esitti Nejvyšší správní soud (Tšekin tasavallan ylin hallintotuomioistuin) asiassa, jossa asianosaisina ovat Milan Kyrian (jäljempänä valittaja) ja Celní úřad Tábor (Táborin tullitoimipaikka, Tšekin tasavalta; jäljempänä vastapuoli) ja jossa jälkimmäinen perii maksamatta jääneen valmisteveron Hauptzollamt Weidenin (Weidenin päätullivirasto ja Saksa) valittajasta tekemän ja Ministerstvo financí – Generální ředitelství celin (Tšekin valtiovarainministeriö – tulleja käsittelevä pääosasto) tiedoksi antaman veropäätöksen mukaisesti.

2. Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin pyrkii selvittämään, onko keskinäisestä avunannosta tiettyihin maksuihin, tulleihin, veroihin ja muihin toimenpiteisiin liittyvien saatavien perinnässä 15.3.1976 annetun neuvoston direktiivin 76/308/ETY [2] (sellaisena kuin se on muutettuna) 12 artiklan 3 kohtaa tulkittava siten, että tuomioistuin on toimivaltainen tarkistamaan kyseessä olevan veropäätöksen täytäntöönpanokelpoisuuden ja sen, onko se annettu sääntöjenmukaisesti tiedoksi valittajalle. Kansallinen tuomioistuin pyrkii selvittämään myös, seuraako yhteisön oikeuden yleisistä periaatteista, erityisesti oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin periaatteesta, hyvän hallinnon periaatteesta ja oikeusvaltion periaatteesta, että veropäätöksen tiedoksianto valittajalle kielellä, jota tämä ei ymmärrä ja joka ei ole myöskään Tšekin valtion virallinen kieli, on virhe, jonka vuoksi on mahdollista vastustaa kyseisen saatavan perintää.

II Yhteisön säännöstö

3. Direktiivin 76/308 6 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Viranomaisen, jolle pyyntö osoitetaan, on toimitettava avunantoa pyytävän viranomaisen pyynnöstä perinnän mahdollistavassa

1 – Alkuperäinen kieli: englanti.
2 – EYVL L 73, s. 18.

asiakirjassa tarkoitettujen saatavien perintä kotipaikkajäsenvaltiossa syntyneiden vastaavien saatavien perintään sovellettavien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten mukaisesti.

2. Tätä varten kaikkia perintäpyynnön kohteena olevia saatavia on käsiteltävä viranomaisen, jolle pyyntö osoitetaan, kotipaikkajäsenvaltion saatavina, lukuun ottamatta tapauksia, joissa sovelletaan 12 artiklaa.”

4. Direktiivin 76/308 12 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jos henkilö, jota asia koskee, kiistää perintämenettelyn aikana saatavan tai avunantoa pyytävän viranomaisen kotipaikkajäsenvaltiosta peräisin olevan asiakirjan, joka mahdollistaa saatavan perinnän, kyseisen henkilön on annettava asia avunantoa pyytävän viranomaisen kotipaikkajäsenvaltion toimivaltaisen laitoksen ratkaistavaksi kyseisessä jäsenvaltiossa voimassa olevien säännösten mukaisesti. Avunantoa pyytävän viranomaisen on ilmoitettava tästä toimesta viranomaiselle, jolle pyyntö osoitetaan. – –

2. Kun viranomainen, jolle pyyntö osoitetaan, on vastaanottanut 1 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen joko avunantoa pyytävältä viranomaiselta tai henkilöltä, jota asia koskee, sen on keskeytettävä perintämenettely, kunnes toimivaltainen laitos tekee päätöksen asiassa, jollei avunantoa pyytävä viranomainen tämän kohdan toisen kohdan mukaisesti vaadi muuta. – –

Sen estämättä, mitä 2 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetään, avunantoa pyytävä viranomainen voi kotipaikkajäsenvaltionsa lakien, asetusten ja hallinnollisten käytäntöjen mukaisesti pyytää viranomaista, jolle pyyntö on osoitettu, perimään riitautetun saatavan, jos se on sallittua kyseisten lakien, asetusten ja hallinnollisten käytäntöjen mukaan. Jos riitautus ratkaistaan velallisen hyväksi, avunantoa pyytävä viranomainen on velvollinen maksamaan takaisin kaikki perityt määrät ja kaikki sen viranomaisen, jolle pyyntö osoitetaan, kotipaikkajäsenvaltion voimassa olevien lakien mukaiset korvaukset.

3. Kun kiistäminen koskee perintätoimenpiteitä, jotka on toteutettu sen viranomaisen kotipaikkajäsenvaltiossa, jolle pyyntö osoitetaan, asia on annettava tämän jäsenvaltion toimivaltaisen laitoksen ratkaistavaksi sen lakien ja asetusten mukaisesti.

– –”

III Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

5. Hauptzollamt Weiden (Weidenin päätullivirasto, Saksa) teki 2.7.1999 veropäätöksen (jäljempänä veropäätös), joka osoitettiin vastaanottajalle ”Milan Kyrian, Studnicni 836, 39811 Protivin/Tšekki” ja jolla nimettyä henkilöä kehotettiin maksamaan 218 520 Saksan markan (DEM) suuruinen alkoholia koskeva valmistevero. Veropäätös annettiin tiedoksi 6.8.1999 Tšekin valtiovarainministeriön tulleja käsittelevän pääosaston välityksellä.

6. Hauptzollamt Regensburg (Regensburgin päätullivirasto, Saksa) pyysi 28.9.2004 direktiivin 76/308 6 artiklan mukaisesti Tšekin valtiovarainministeriön tulleja käsittelevää pääosastoa (jäljempänä viranomainen, jolle pyyntö on osoitettu) perimään maksamatta jääneen valmisteveron veropäätöksen nojalla. Perintäpyynnössä valittaja yksilöitiin velalliseksi etu- ja sukunimen, osoitteen sekä syntymäajan perusteella, ja siinä todettiin maksamatta jääneen valmisteveron määrä sakolla korotettuna 3 258 625,30 Tšekin korunaksi (CZK).

7. Viranomainen, jolle pyyntö on osoitettu, antoi 6.12.2004 päivätyllä ilmoituksella maksamatta jääneen summan perimisen vastapuolen tehtäväksi. Vastapuoli antoi 10.12.2004 (valmisteverojen osalta) ja 30.12.2004 (sakon osalta) maksumääräyksen maksamatta jääneiden verojen perimisestä pidennetyssä määräajassa. Valittaja teki näistä määräyksistä valituksen, jonka České Budějovicen (Tšekki) tullivirasto hylkäsi 4.3.2005 ja 6.4.2005 tekemillään päätöksillä.

8. Vastapuoli antoi 6.3.2006 täytäntöönpanomääräyksen, jolla se määräsi maksamatta jääneen valmisteveron perimisestä siten, että se pidätettäisiin valittajan palkasta. Valittaja esitti täytäntöönpanoperusteesta oikaisuvaatimuksen, joka hylättiin 31.10.2006 tehdyllä päätöksellä (jäljempänä riidanalainen päätös).

9. Valittaja teki vastapuolen päätöksestä hallintovalituksen, jossa hän vetosi muun muassa siihen, että vastaanottaja oli yksilöity veropäätöksessä riittämättömästi (etunimellä, sukunimellä ja osoitteella), sillä nämä tiedot ovat samat kolmella henkilöllä: valittajalla, valittajan isällä ja valittajan pojalla. Tästä syystä veropäätös ei ole täytäntöönpanokelpoinen eikä vastapuolella ole oikeutta valita useista veropäätöksessä mainittuja ominaisuuksia vastaavista henkilöistä nimenomaan valittajaa ja ryhtyä täytäntöönpanoon nimenomaan hänen osaltaan. Samoista syistä ei voida katsoa, että veropäätös olisi annettu tiedoksi valittajalle sääntöjen mukaisesti, koska viranomaiselle, jolle pyyntö on osoitettu, toimitetusta tiedoksiantokirjasta ilmenee ainoastaan, että veropäätös annettiin vastaanottajalle ”Milan Kyrian, Studniční 836,

39811 Protivín”, mikä ei valittajan mielestä voi olla osoitus siitä, että veropäätös on annettu asianmukaisesti ja henkilökohtaisesti tiedoksi valittajalle. Valittaja vetosi myös siihen, ettei hän ymmärtänyt saksankielisiä asiakirjoja, joita Saksan tulliviranomaiset olivat lähettäneet hänelle, ja että hän ei ole kyennyt ryhtymään asianmukaisiin oikeudellisiin toimenpiteisiin puolustaakseen oikeuksiaan. Valittaja ei ole mielestään velvollinen huolehtimaan omalla kustannuksellaan Saksan tulliviranomaisten asiakirjojen käännättämisestä.

10. České Budějovicen alueellinen tuomioistuin hylkäsi valituksen 14.3.2007 tuomiolla nro 10 Ca 239/2006 – 40 (jäljempänä valituksenalainen tuomio). Valittaja valitti valituksenalaisesta tuomiosta kansalliseen tuomioistuimeen. Valittaja väitti kyseisessä valituksessa, että veropäätös ei ole täytäntöönpanokelpoinen, koska siihen ei sisälly riittävän täsmällistä velallisen kuvausta, joka poistaisi sekaannusvaaran muihin henkilöihin. Vastapuolella ei ole valtuuksia korjata tätä veropäätöksen puutetta omalla arvioinnillaan siitä, kenelle veropäätöksessä asetetaan velvoite. Valittajan mielestä tätä puutetta ei voida korjata edes sillä, että perintäpyynnön (jossa valittajan syntymäaika mainittiin ensi kertaa) mukaan valittaja on veropäätöksen vastaanottaja. Lisäksi valittaja vetoaa siihen, että veropäätöstä ei ole annettu hänelle tiedoksi asianmukaisesti, jotta hän olisi kyennyt ryhtymään toimenpiteisiin oikeuksiensa puolustamiseksi, koska asiakirja-aineistoon toimitetussa vastaanottotodistuksessa yksilöidään valittaja etunimellä, sukunimellä ja osoitteella, mikä ei riitä osoittamaan, että veropäätös on annettu tiedoksi nimenomaan valittajalle eikä jollekin toiselle tätä kuvausta vastaavalle henkilölle. Valittaja on kiistänyt sen, että vastaanottotodistuksessa oleva allekirjoitus olisi hänen. Hänellä ei ole myöskään ollut tähän mennessä mahdollisuutta tutustua veropäätökseen tšekin kielellä. Vastapuoli on korostanut sitä, että se tai Tšekin hallintotuomioistuimet eivät ole toimivaltaisia tutkimaan veropäätöstä sen antamisen edellytysten tai sisällön kannalta. Se, että velalliseksi yksilöidään nimenomaan valittaja, ilmenee selvästi avunantoa pyytävän viranomaisen laatimasta perintäpyynnöstä. Jos perintäpyynnöstä olisi puuttunut syntymäaika, vastapuoli olisi pyytänyt avunantoa pyytävää viranomaista täydentämään tämän tiedon. Vastapuoli katsoo, että veropäätös on annettu tiedoksi valittajalle, mikä ilmenee myös hänen omasta ilmoituksestaan, jonka mukaan hän on vastaanottanut Saksan tulliviranomaisten asiakirjat, joissa ei kuitenkaan yksilöidä riittävällä tavalla vastaanottajaa ja jotka oli laadittu vain saksan kielellä ilman tšekinkielistä käännöstä, mistä syystä valittaja ei ole ymmärtänyt niitä.

11. Kansallinen tuomioistuin toteaa, että Tšekin ylempien tuomioistuinten oikeuskäytännön mukaan siviiliprosessilain 261 a §:n 1 momenttia on tulkittava siten, että velallisen henkilötiedot on ”yksilöitävä täsmällisesti”. Velallinen on yksilöitävä tarkasti ja ilman

sekaannusvaaraa; perinnän mahdollistavasta asiakirjasta on ainakin voitava ilman pienintäkään epäilystä päätellä, kenelle velvoite on asetettu. Kansallinen tuomioistuin katsoo, että oikeudesta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin sekä siihen sisältyvistä puolustautumisoikeuksista voidaan päätellä, että Tšekin tuomioistuinten pitäisi ottaa tässä tapauksessa huomioon valittajan vastaväite, jonka mukaan vastaanottaja (velallinen) on yksilöity riittämättömästi itse veropäätöksessä. Mikäli hyväksyttäisiin vastapuolen näkemys, jonka mukaan perintäpyynnössä suoritettu velallisen yksilöiminen sitoo Tšekin viranomaisia kaikilta osin, valittajalla ei olisi mitään mahdollisuutta puolustaa oikeuksiaan. Mikäli Tšekin hallintotuomioistuimilla ei olisi toimivaltaa tutkia veropäätöksen täytäntöönpanokelpoisuutta koskevaa kysymystä, tästä seuraisi oikeuksien epääminen. Kansallinen tuomioistuin huomauttaa saksankielisen veropäätöksen tiedoksi antamisen huomioon ottamisesta, että tiedoksi annettujen asiakirjojen vastaanottajien etujen puolustaminen saattaa perustua oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevaan oikeuteen ja puolustautumisoikeuksiin perustuvaan yleiseen periaatteeseen, jonka mukaan tiedoksianto on suoritettava sen valtion virallisella kielellä, jossa tiedoksianto tehdään, tai jollain toisella vastaanottajan ymmärtämällä kielellä.

12. Näiden seikkojen perusteella Nejvyšší správní soud päätti 5.5.2008 tekemällään päätöksellä lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko keskinäisestä avunannosta tiettyihin maksuihin, tulleihin, veroihin ja muihin toimenpiteisiin liittyvien saatavien perinnässä 15.3.1976 annetun neuvoston direktiivin 76/308/ETY 12 artiklan 3 kohtaa tulkittava siten, että jos saatavan perimistoimenpiteet riitautetaan sen jäsenvaltion tuomioistuimessa, jossa sillä viranomaisella, jolle pyyntö osoitetaan, on kotipaikka, tämä tuomioistuin on toimivaltainen tarkistamaan kyseisen jäsenvaltion säännösten mukaisesti, onko perinnän mahdollistava asiakirja – – täytäntöönpanokelpoinen ja onko se annettu sääntöjenmukaisesti tiedoksi velalliselle?

2) Seuraako yhteisön oikeuden yleisistä periaatteista, erityisesti oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin periaatteesta, hyvän hallinnon periaatteesta ja oikeusvaltion periaatteesta, että perinnän mahdollistavan asiakirjan – – tiedoksianto velalliselle kielellä, jota tämä ei ymmärrä ja joka ei ole myöskään sen valtion virallinen kieli, jossa asiakirja annetaan tiedoksi velalliselle, on virhe, jonka vuoksi on mahdollista vastustaa tällaiseen perinnän mahdollistavaan asiakirjaan – – perustuvaa perintää?”

IV Oikeudenkäynti yhteisöjen tuomioistuimessa

13. Kirjallisia huomautuksia esittivät Tšekin tasavalta, Saksan liittotasavalta, Portugalin tasavalta, Helleenien tasavalta, Puolan tasavalta ja komissio. Istunto pidettiin 13.5.2009.

V Ensimmäinen kysymys

A *Yhteisöjen tuomioistuimessa esitetyt huomautukset*

14. Tšekin tasavallan mukaan sen viranomaisen, jolle pyyntö on osoitettu, kotipaikkajäsenvaltion tuomioistuin ei ole toimivaltainen tarkistamaan, onko perinnän mahdollistava asiakirja täytäntöönpanokelpoinen ja onko se annettu asianmukaisesti tiedoksi velalliselle. Ainoastaan avunantoa pyytävän viranomaisen kotipaikkajäsenvaltion toimivaltainen laitos on toimivaltainen tarkistamaan nämä seikat. Saksan liittotasavallan mukaan direktiivin 12 artiklan 3 kohtaa on tulkittava siten, että jos saatavan perimistoimenpiteet riitautetaan sen viranomaisen, jolle pyyntö on osoitettu, kotipaikkajäsenvaltion tuomioistuimessa, tämä tuomioistuin on toimivaltainen tarkistamaan kyseisen jäsenvaltion säännösten mukaisesti, onko perinnän mahdollistava asiakirja täytäntöönpanokelpoinen ja onko se annettu asianmukaisesti tiedoksi. Portugalin tasavallan mukaan direktiivin 76/308 12 artiklan 3 kohtaa on tulkittava siten, että viranomainen, jolle pyyntö osoitetaan, ei ole toimivaltainen tarkistamaan avunantoa pyytävän viranomaisen laatiman asiakirjan voimassaoloa ja että asiakirja on lopullinen ja täytäntöönpanokelpoinen, kun perintäpyyntö toimitetaan viranomaiselle, jolle pyyntö on osoitettu.

15. Helleenien tasavalta katsoo kumpaankin kysymykseen esittämässään vastauksessa, että tehokkaan oikeussuojan periaatteen kannalta, joka on vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan jäsenvaltioiden yhteisistä perustuslaillisista perinteistä johtuva ja Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 ja 13 artiklassa esitetty yhteisön oikeuden yleinen periaate, direktiivin 76/308 12 artiklan 3 kohtaa on tulkittava siten, että jos saatavan perimistoimenpiteet riitautetaan sen viranomaisen, jolle pyyntö on osoitettu, kotipaikkajäsenvaltion tuomioistuimessa, tämä tuomioistuin on toimivaltainen tarkistamaan kyseisen jäsenvaltion säännösten mukaisesti, onko perinnän mahdollistava asiakirja annettu asianmukaisesti tiedoksi sen viranomaisen, jolle pyyntö on osoitettu, kotipaikkajäsenvaltion jollakin virallisella kielellä. Puolan tasavallan mukaan direktiivin 12 artiklan 3 kohtaa on tulkittava siten, että jos saatavien perintää koskevat toimet riitautetaan sen viranomaisen, jolle pyyntö on osoitettu, kotipaikkajäsenvaltion tuomioistuimissa, kyseiset tuomioistuimet eivät ole toimivaltaisia tarkistamaan kyseisen jäsenvaltion säännösten mukaisesti, onko

perinnän mahdollistava ulkomainen asiakirja täytäntöönpanokelpoinen ja onko avunantoa pyytävän jäsenvaltion toimivaltainen laitos antanut sen asianmukaisesti tiedoksi velalliselle.

se on korvattu sellaisella asiakirjalla, joka mahdollistaa täytäntöönpanon sen viranomaisen jäsenvaltiossa, jolle pyyntö on osoitettu, sellaisia toimia tai päätöksiä voidaan kyseisessä jäsenvaltiossa valvoa oikeudellisin keinoin.

B *Arviointi*

16. Komission mukaan direktiivin 76/308 12 artiklan 3 kohtaa on tulkittava siten, että jos saatavan perimistoimenpiteet riitautetaan sen viranomaisen, jolle pyyntö on osoitettu, kotipaikkajäsenvaltion tuomioistuimessa, tämä tuomioistuin on toimivaltainen tarkistamaan, onko perinnän mahdollistava asiakirja täytäntöönpanokelpoinen ja onko se annettu asianmukaisesti tiedoksi velalliselle. Jos kuitenkin viranomainen, jolle pyyntö on osoitettu, on tarjonnut apua perinnän mahdollistavaa asiakirjaa koskevan ilmoituksen yhteydessä direktiivin 76/308 5 artiklan tai asianomaisten jäsenvaltioiden kahden- tai monenvälisten sopimusten mukaisesti, viranomaisen, jolle pyyntö on osoitettu, kotipaikkajäsenvaltion tuomioistuin on toimivaltainen tarkistamaan, toimitettiinko tiedoksianto vastaavanlaisten asiakirjojen tiedoksi antamiseen kyseisessä jäsenvaltiossa sovellettavien säännösten mukaisesti. Direktiivin 76/308 8 artiklan 2 kohdan mukaisesti on samoin todettava, että jos perinnän täytäntöönpanon mahdollistava asiakirja on hyväksytty tai tunnustettu tai sitä on täydennetty tai

17. Direktiivissä 76/308 vahvistetaan keskinäistä avunantoa koskevat yhteiset säännöt muun muassa tiettyihin maksuihin, tulleihin ja veroihin liittyvien saatavien perinnän takaamiseksi.[3] Tältä osin direktiivissä 76/308 säädetään kolmesta erillisestä keskinäisen avunannon muodosta, joihin viranomainen, jolle pyyntö osoitetaan,[4] on periaatteessa velvoitettu avunantoa pyytävän viranomaisen puolesta.[5] Viranomaisen, jolle pyyntö osoitetaan, on direktiivin 76/308 4 artiklan mukai-

3 – Ks. direktiivin 76/308 1 ja 2 artikla. Ennen kyseisen direktiivin antamista jonkin jäsenvaltion viranomaisen laatimassa asiakirjassa tarkoitettua saatavaa ei voitu periä toisessa jäsenvaltiossa. Perintää koskevat kansalliset säännökset muodostivat jo siksi, että niiden soveltamisala rajoittui kansalliselle alueelle, esteen yhteismarkkinoiden perustamiselle tai toiminnalle; tämä tilanne ei mahdollistanut yhteisön säännösten yhtenäistä ja tasapuolista soveltamista varsinkaan yhteisen maatalouspolitiikan alalla, ja se helpotti siten vilpillisiä toimia. Ks. direktiivin 76/308 johdanto-osan ensimmäinen, toinen ja kolmas perustelukappale.

4 – Direktiivin 76/308 3 artiklassa "viranomaisella, jolle pyyntö osoitetaan", tarkoitetaan jonkin jäsenvaltion toimivaltaista viranomaista, jolle avunantopyyntö osoitetaan.

5 – Direktiivin 76/308 3 artiklassa "avunantoa pyytävällä viranomaisella" tarkoitetaan jonkin jäsenvaltion toimivaltaista viranomaista, joka laatii saatavaan liittyvän avunantopyynnön.

sesti pyynnöstä toimitettava avunantoa pyytävälle viranomaiselle tiedot, joita viimeksi mainittu tarvitsee saatavien perintää varten. Direktiivin 76/308 5 artiklan mukaan viranomaisen, jolle pyyntö osoitetaan, on ilmoitettava velalliselle kaikista saataviin liittyvistä asiakirjoista, [6] jotka ovat peräisin avunantoa pyytävästä jäsenvaltiosta. [7] Viranomaisen, jolle pyyntö osoitetaan, ilmoitus voi siten liittyä saatavaan tai sen perintään. [8] Direktiivin 76/308 6 artiklan mukaan viranomaisen, jolle pyyntö osoitetaan, on toimitettava avunantoa pyytävän viranomaisen pyynnöstä ”perinnän mahdollistavassa asiakirjassa tarkoitettujen saatavien perintä”.

18. Direktiivin 76/308 7 artiklassa esitetään yksityiskohtaiset säännöt ja vaatimukset, joita sovelletaan saatavaa koskeviin perintäpyyntöihin, jotka avunantoa pyytävä viranomainen toimittaa viranomaiselle, jolle pyyntö osoitetaan. Lisäksi direktiivin 76/308 8 artiklan 1 kohdassa vahvistetaan sääntö, joka koskee jäsenvaltion, jolle pyyntö on osoitettu, saatavan perinnän täytäntöönpanon mahdollistaville asiakirjoille suomaa kansallista kohtelua. [9] Saatavan perinnän täytäntöönpanon mahdollistava asiakirja on siten tunnustettava sellaisenaan, ja sitä on jäsenvaltiossa, jolle pyyntö on osoitettu, käsiteltävä ilman eri toimenpiteitä sellaisena [10] vaatimatta minkään erityisen menettelyn noudattamista.

19. Näin ollen on selvää, kuten yhteisöjen tuomioistuin toteaa yhdistetyissä asioissa Elliniko Dimosio vastaan Nikolaos Tsapalos

6 – Jotka kuuluvat direktiivin 76/308 soveltamisalaan.

7 – Näyttäisi siltä, että Tšekin valtiovarainministeri antoi veropäätöksen tiedoksi valittajalle tullihallintojen keskinäisestä avunannosta 6.8.1999 tehdyn Tšekin tasavallan ja Saksan liittotasavallan välisen sopimuksen mukaisesti. Sopimuksen 7 artiklassa määrätään, että jommankumman sopimuspuolen tullihallinnon pyynnöstä toisen sopimuspuolen tullihallinnon on voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti ilmoitettava vastaanottajalle kaikista pyynnön esittäneen tullihallinnon päätöksistä ja muista asiakirjoista.

8 – Mielestäni direktiivin 76/308 5 artiklassa tarkoitetaan siten keskinäisen avunannon kahta eri muotoa asiakirjojen ja päätösten tiedoksi antamiseksi: ensiksikin itse saatavaan liittyviä ja toiseksi saatavan perintään liittyviä.

9 – Asiakirjoille, jotka kuuluvat kyseisen direktiivin soveltamisalaan. Ks. 2 artikla.

10 – ”Direktiivin 76/308 8 artiklan mukaan saatavan perinnän täytäntöönpanon mahdollistava asiakirja on nyttemmin [siitä lähtien, kun keskinäisestä avunannosta Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston rahoitusjärjestelmään kuuluvista toimista johtuvien saatavien sekä maatalousmaksujen ja tullien perinnässä sekä arvonlisäverosta ja tietyistä valmisteveroista annetun direktiivin 76/308/ETY muuttamisesta 15.6.2001 annettu neuvoston direktiivi 2001/44/EY tuli voimaan (EYVL 2001 L 175, s. 17)] yleisesti tunnustettava sellaisenaan, ja sitä on sen viranomaisen kotipaikkajäsenvaltiossa, jolle pyyntö on osoitettu, käsiteltävä ilman eri toimenpiteitä perinnän täytäntöönpanon mahdollistavana asiakirjana, kun taas aikaisemmin nämä asiakirjat oli ainoastaan vahvistettava, tunnustettava, täydennettävä tai korvattava asiakirjalla, joka mahdollisti niiden täytäntöönpanon sen viranomaisen kotipaikkajäsenvaltiossa, jolle pyyntö oli osoitettu.” Ks. kuitenkin direktiivin 76/308 8 artiklan 2 kohta, jonka mukaan jäsenvaltiot voivat poiketa kyseisen direktiivin 8 artiklan 1 kohdasta ja kansallisen kohtelun periaatteesta. Vaikuttaa kuitenkin siltä, ettei direktiivin 76/308 8 artiklan 2 kohta ole merkityksellinen kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan oikeudenkäynnin kannalta. Tšekin tasavalta ei ollut käyttänyt hyväkseen mahdollisuutta ottaa käyttöön poikkeus, jota voidaan soveltaa direktiivin 76/308 8 artiklan 1 kohtaan. Ks. tiettyjen taloudellisten saatavien perintää koskevasta kansainvälisestä avunannosta annetun lain nro 191/2004 Sb., joka tuli voimaan 1.5.2004 ja jolla direktiivi 76/308 saatettiin osaksi Tšekin lainsäädäntöä, 6 artiklan 1 kohta, jonka mukaan saatavien perintää koskevan täytäntöönpanomääräyksen toimivaltaisen viranomaisen jäsenvaltiossa muodostava asiakirja on siitä päivästä lähtien, jolloin koko perintäpyyntö on vastaanotettu, tunnustettava sellaisenaan täytäntöönpanomääräykseksi, joka koskee saatavan perintää Tšekin tasavallassa.

ym., että direktiiviin 76/308 sisältyy menettelysäännöksiä, joilla säännellään toisessa jäsenvaltiossa syntyneiden tiettyjen saatavaryhmien hyväksymistä ja täytäntöönpanoa ilman, että siinä esitetään sääntöjä niiden syntymisestä ja laajuudesta. [11]

20. Keskinäistä avunantoa koskevien sääntöjen lisäksi direktiivissä 76/308 vahvistetaan sitä jäsenvaltiota koskevia sääntöjä, jossa valitus on tehtävä, jos asianomainen henkilö kiistää perintämenettelyn aikana saatavan tai sen perinnän täytäntöönpanon mahdollistavan asiakirjan tai jos perintätoimenpiteet kiistetään. Direktiivin 76/308 12 artiklan mukaan valituksentekofoorumi määräytyy sen perusteella, koskeeko kiistäminen saatavaa ja/tai sen perinnän mahdollistavaa asiakirjaa vai perintätoimenpiteitä. Direktiivin 76/308 12 artiklan 1 kohdassa säädetään, että jos kiistäminen perintämenettelyn aikana koskee saatavaa tai saatavan perinnän mahdollistavaa asiakirjaa, asia on annettava avunantoa pyytävän viranomaisen kotipaikkajäsenvaltion toimivaltaisen laitoksen ratkaistavaksi. Jos kiistäminen koskee perintätoimenpiteitä, jotka on toteutettu sen viranomaisen kotipaikkajäsenvaltiossa, jolle pyyntö on osoitettu, asia on direktiivin 76/308 12 artiklan 3 kohdan mukaan annettava tämän jäsenvaltion toimivaltaisen laitoksen ratkaistavaksi. Lisäksi direktiivin 12 artiklan 2 kohdassa taataan täysin henkilön oikeus kiistää saatava ja/tai saatavan perinnän mahdollistava asiakirja perintämenettelyn aikana; edellytyksenä on, että viranomainen, jolle pyyntö on osoitettu, keskeyttää perintämenettelyn saadessaan ilmoituksen saatavan tai sen perinnän täytäntöönpanon mahdollistavan asiakirjan riitauttamista koskevista toimista, kunnes avunantoa pyytävän viranomaisen kotipaikkajäsenvaltiossa toimivaltainen laitos tekee päätöksen asiassa. Riippumatta velvoitteesta keskeyttää perintämenettely avunantoa pyytävä viranomainen voi tietyin edellytyksin pyytää viranomaista, jolle pyyntö on osoitettu, perimään riitautetun saatavan. Jos riitautus ratkaistaan velallisen hyväksi, avunantoa pyytävä viranomainen on velvollinen maksamaan takaisin kaikki perityt määrät ja asiaan kuuluvat korvaukset.

21. Täsmentämällä lainkäyttöalueen, jossa asia on saatettava ratkaistavaksi, ja asettamalla velvoitteen keskeyttää perintämenettely tietyin edellytyksin tai palauttaa perityt määrät ja korvaus, direktiivin 76/308 12 artiklassa pyritään itse asiassa takaamaan asianomaisten henkilöiden oikeusvarmuus ja puolustautumisoikeuksien suojelu. Vaikka henkilön, jota asia koskee, on helpompi saattaa asia ratkaistavaksi esimerkiksi asuinvaltiossaan, se, että direktiivin 76/308 12 artiklan lainkäyttövaltaa koskevien säännösten mukaan hänen on saatettava asia ratkaistavaksi jossakin muussa jäsenvaltiossa, ei poista kyseisen henkilön oikeussuojan saatavuutta tai perusteettomasti vaaranna

11 – Yhdistetyt asiat C-361/02 ja C-362/02, tuomio 1.7.2004 (Kok., I-6405, 20 kohta).

hänen puolustautumisoikeuksiaan. Koska direktiivin 76/308 12 artiklassa taataan valituksentekofoorumin ennakoitavuus, mielestäni se itse asiassa vahvistaa tehokkaan oikeussuojan periaatetta.

22. Tämän vuoksi katson, että direktiivin 76/308 12 artiklassa yhdenmukaistetaan kaikilta osin sitä foorumia koskevat säännöt, jossa direktiivissä 76/308 tarkoitettuja saatavia [12] tai perintätoimenpiteitä koskevat asiat on syytä ratkaista.

23. Vastaaminen kansallisen tuomioistuimen ensimmäiseen kysymykseen edellyttää direktiivin 76/308 12 artiklan 1 kohdan sanamuodon ”saatavan tai – – asiakirjan, joka mahdollistaa saatavan perinnän” tulkitsemista. Mielestäni kyseistä sanamuotoa ei voida tulkita lainkäyttöä riita-asioissa koskevien kansallisten säännösten taustaa vasten, vaan niitä on tulkittava itsenäisesti siten, että direktiivin 76/308 12 artiklaa voidaan soveltaa yhtenäisesti ja ennakoitavasti. Päinvastaisesta ratkaisusta seuraisi se, että kyseistä sanamuotoa voidaan tulkita eri tavoin, mikä heikentäisi valituksentekofoorumin ennakoitavuutta, joka juuri on direktiivin 76/308 12 artiklan tarkoitus.

24. Mielestäni juuri direktiivin 76/308 12 artiklan 1 kohdan sanamuodosta käy ilmi, että toimet, jotka koskevat ”saatavaa tai – – asiakirjaa, joka mahdollistaa saatavan perinnän” kattavat sekä saatavan pätevyyteen että sen täytäntöönpanokelpoisuuteen liittyvät toimet. Direktiivin 76/308 12 artiklan 1 kohdassa ilmauksella ”asiakirja, joka mahdollistaa saatavan perinnän” tarkoitetaan velallista koskevaa asiakirjaa, joka voidaan panna täytäntöön, mikä edellyttää mielestäni, että saatava on jo annettu tiedoksi velalliselle. Perintätoimenpiteitä ei voida aloittaa, jollei saatavaa ole asianmukaisesti annettu tiedoksi velalliselle.

25. Lisäksi direktiivin 76/308 tavoitteet mielestäni vaarantuisivat, jos olisi mahdollista, että saatavan pätevyys ja täytäntöönpanokelpoisuus edellyttäisivät jäsenvaltion, jolle pyyntö osoitetaan, toimivaltaisten viranomaisten toteuttamalta valvonnalta kaksivaiheisuutta, koska se edellyttäisi, että perintäpyyntö on sekä avunantoa pyytävän jäsenvaltion että jäsenvaltion, jolle pyyntö osoitetaan, lainsäädännön mukainen, mikä vaatimus direktiivin 8 artiklan 1 kohdassa pyritään estämään. [13]

12 – Tai niiden perinnän mahdollistavaa asiakirjaa.

13 – Huolimatta direktiivin 76/308 8 artiklan 2 kohdassa esitetystä poikkeuksesta kansallista kohtelua koskevaan sääntöön kyseisessä säännöksessä ei itse asiassa sallita sitä, että avunantopyynnön kohteena olevan jäsenvaltion viranomaiset kiistävät saatavan perinnän täytäntöönpanon mahdollistavan asiakirjan pätevyyden tai täytäntöönpanokelpoisuuden; siinä ainoastaan säädetään kyseisten viranomaisten kyseiselle asiakirjalle antamasta hyväksynnästä, eikä sillä muuteta direktiivin 18 artiklan lainkäyttövaltaa koskevia säännöksiä. Ks. tästä direktiivin 76/308 8 artiklan 2 kohdan kolmas alakohta. Huomattakoon, että direktiivin 76/308 8 artiklan 2 kohdan kolmannessa alakohdassa hyväksyntäprosessiin viitataan ”muodollisuutena”. Ks. myös keskinäisestä avunannosta tiettyihin maksuihin, tulleihin, veroihin ja muihin toimenpiteisiin liittyvien saatavien perinnässä 9.12.2002 annetun komission direktiivin 2002/94/EY 11 artiklan 1 kohta (EYVL L 337, s. 41), jonka mukaan ”[v]iranomainen, jolle pyyntö osoitetaan, ei missään tapauksessa saa kiistää sen asiakirjan tai päätöksen pätevyyttä, jonka tiedoksiantoa pyydetään”.

26. Direktiivin 76/308 12 artiklan lainkäyttövaltaa koskevista säännöksistä käy siten ilmi, että asianmukainen foorumi nyt käsiteltävässä asiassa tarkoitetun vuonna 1999 tehdyn veropäätöksen ja sitä koskevan ilmoituksen kiistämiseksi on avunantoa pyytävän viranomaisen kotipaikkajäsenvaltion toimivaltainen laitos, toisin sanoen Saksan liittotasavallan toimivaltainen laitos. Väittäessään, ettei häntä riittävän hyvin yksilöity veropäätöksessä velalliseksi ja ettei kyseistä ilmoitusta annettu hänelle asianmukaisesti tiedoksi vuonna 1999, valittaja kiistää itse asiassa sekä itse veropäätöksen pätevyyden että sen täytäntöönpanokelpoisuuden.

27. Direktiivin 76/308 12 artiklan 1 kohdan mukaan valittajan on siten saatettava veropäätöksen pätevyyttä ja täytäntöönpanokelpoisuutta koskeva valitus Saksan liittotasavallan toimivaltaisen laitoksen käsiteltäväksi. Se, että veropäätöksen tiedoksi antamisesta vastasivat Tšekin viranomaiset Saksan viranomaisten puolesta viimeksi mainittujen viranomaisten esittämän pyynnön perusteella, ei mielestäni muuta direktiivin 12 artiklassa esitettyjä lainkäyttövaltaa koskevia selkeitä sääntöjä. Se, että jäsenvaltio pyynnöstä tarjosi käytännön apua toiselle jäsenvaltiolle tarjoamalla muun muassa tietoja tai antamalla tiedoksi asiakirjoja, ei muuta kyseisiä lainkäyttövaltaa koskevia säännöksiä. [14]

28. Siksi direktiivin 76/308 12 artiklan 3 kohtaa on mielestäni tulkittava siten, että jos perimistoimenpiteet riitautetaan sen viranomaisen, jolle pyyntö on osoitettu, kotipaikkajäsenvaltion tuomioistuimessa, tämä tuomioistuin on toimivaltainen tarkistamaan, onko perinnän mahdollistava asiakirja täytäntöönpanokelpoinen ja onko se annettu laillisesti tiedoksi velalliselle.

VI Toinen kysymys

29. Toisella kysymyksellään kansallinen tuomioistuin pyrkii selvittämään, onko veropäätöksen tiedoksi antaminen valittajalle

14 – Näkemykseni mukaan direktiivin 76/308 4–6 artiklassa tarjotaan jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille mahdollisuus pyytää toisen jäsenvaltion toimivaltaisia viranomaisia toimittamaan tiettyjä tietoja, antamaan tiedoksi asiakirjoja ja päätöksiä sekä perimään saatavia. Mielestäni direktiivin 76/308 4–6 artiklassa ei aseteta velvoitetta pyytää sellaista apua. Jokaisen jäsenvaltion on itse arvioitava, onko sellaisen avun pyytäminen toiselta jäsenvaltiolta tarpeen. Ks. vastaavasti asia C-184/05, Twoh International BV v. Staatssecretaris van Financiën, tuomio 27.9.2007 (Kok., s. I-7897, 32 kohta), joka koski erityisesti jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten keskinäisestä avusta välittömien verojen alalla 19.12.1977 annetun neuvoston direktiivin 77/799/ETY 2 artiklan 1 kohtaa (EYVL L 336, s. 15). Huomautan jälleen kerran, ettei veropäätöstä annettu tiedoksi direktiivin 76/308 5 artiklan perusteella.

Saksassa kielellä, jota hän ei tunnu ymmärtävän ja joka ei myöskään ole Tšekin tasavallan virallinen kieli, virhe, jonka perusteella on mahdollista vastustaa kyseisen päätöksen täytäntöönpanoa.

30. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan EY 234 artiklan mukaisessa yhteisöjen tuomioistuimen ja kansallisten tuomioistuinten välisessä yhteistyössä yksinomaan kansallisen tuomioistuimen, jossa asia on vireillä ja joka vastaa annettavasta ratkaisusta, tehtävänä on sen käsiteltävänä olevan asian erityispiirteiden perusteella harkita, onko ennakkoratkaisu tarpeen asian ratkaisemiseksi ja onko sen yhteisöjen tuomioistuimelle esittämillä kysymyksillä merkitystä asian kannalta. Jos esitetyt ennakkoratkaisukysymykset koskevat yhteisön oikeuden tulkintaa, yhteisöjen tuomioistuimen on siten yleensä ratkaistava ne. [15]

31. Yhteisöjen tuomioistuin on kuitenkin esittänyt myös, että oman toimivaltaisuutensa arvioimiseksi sen on poikkeustapauksessa tutkittava ne olosuhteet, joiden vallitessa kansallinen tuomioistuin on esittänyt ennakkoratkaisupyynnön. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kansallisen tuomioistuimen esittämä pyyntö voidaan jättää tutkimatta vain, jos on ilmeistä, että pyydetyllä yhteisön oikeuden tulkitsemisella ei ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen, jos ongelma on luonteeltaan hypoteettinen taikka jos yhteisöjen tuomioistuimella ei ole tiedossaan niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotka ovat tarpeen, jotta se voisi antaa hyödyllisen vastauksen sille esitettyihin kysymyksiin. [16]

32. Mielestäni kysymys siitä, onko veropäätös myös käännettävä valittajalle osoitetun tiedoksi antamisen yhteydessä, koskee kyseisen päätöksen täytäntöönpanokelpoisuutta, ja se on tämän vuoksi annettava avunantoa pyytävän viranomaisen kotipaikkajäsenvaltion – tässä tapauksessa Saksan liittotasavallan – toimivaltaiselle laitokselle. Tämän vuoksi katson, että ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin ei ole direktiivin 76/308 12 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu laitos, joka olisi toimivaltainen tarkistamaan kyseessä olevan veropäätöksen täytäntöönpanokelpoisuuden, ja että toinen kyseisen tuomioistuimen esittämä kysymys on luonteeltaan hypoteettinen, minkä vuoksi sen tutkittavaksi ottamisen edellytykset puuttuvat selvästi.

15 – Ks. asia C-145/03, Keller, tuomio 12.4.2005 (Kok. s. I-2529, 33 kohta) ja asia C-119/05, Lucchini, tuomio 18.7.2007 (Kok. s. I-6199, 43 kohta).

16 – Ks. asia C-379/98, PreussenElektra, tuomio 13.3.2001 (Kok., s. I-2099, 39 kohta); asia C-390/99, Canal Satélite Digital, tuomio 22.1.2002 (Kok., s. I-607, 19 kohta) ja asia C-11/07, Eckelkamp ym. (Kok., s. I-6845, 28 kohta).

VII Ratkaisuehdotus

33. Edellä esitetyistä syistä ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin vastaa ensimmäiseen ennakkoratkaisukysymykseen seuraavasti:

Keskinäisestä avunannosta tiettyihin maksuihin, tulleihin, veroihin ja muihin toimenpiteisiin liittyvien saatavien perinnässä 15.3.1976 annetun neuvoston direktiivin 76/308/ETY (sellaisena kuin se on muutettuna) 12 artiklan 3 kohtaa on tulkittava siten, että jos saatavan perimistoimenpiteet riitautetaan sen viranomaisen, jolle pyyntö on osoitettu, kotipaikkajäsenvaltion tuomioistuimessa, tämä tuomioistuin ei ole toimivaltainen tarkistamaan, onko perinnän mahdollistava asiakirja täytäntöönpanokelpoinen ja onko se annettu laillisesti tiedoksi velalliselle.